

Een les over klimaatzones koppelen aan rekendoelen die gaan over het aflezen en vergelijken van tabellen en grafieken. Bij een geschiedenisles over onderduikers in de Tweede Wereldoorlog leerlingen een betoog laten schrijven over de vraag of er goed aan gedaan is de dagboeken van Anne Frank te publiceren. SLO en Kidsweek laten in een samenwerkingsproject zien hoe je samenhang tussen de verschillende vakken en leergebieden kunt versterken. 'Als samenhang goed wordt vormgegeven, draagt dit bij aan betekenisvol leren. De betrokkenheid en motivatie van leerlingen kunnen dan toenemen', stellen projectleiders Anne-Christien Tammes van SLO en Femke Ruiter van Kidsweek.

DOOR BRIGITTE BLOEM

'Samenhang is een containerbegrip met allerlei betekenissen', begint Anne-Christien, leerplanontwikkelaar bij SLO. 'Binnen dit project richten we ons op inhoudelijke samenhang tussen verschillende leergebieden. We willen laten zien hoe het in de praktijk werkt als je leergebieden geïntegreerd aanbiedt. Ons vertrekpunt zijn de leergebieden wereldoriëntatie en kunstzinnige oriëntatie. Beide bieden een rijke context met volop kansen voor taal en rekenen. Ons doel is niet om taal- en rekenonderwijs volledig te integreren. Wel denken we dat taal- en rekendoelen op een heel natuurlijke wijze verweven kunnen worden binnen wereldoriëntatie en kunstzinnige oriëntatie, waardoor het leren voor leerlingen meer betekenis krijgt. En wanneer de betrokkenheid van leerlingen groot is, heeft dat een gunstig effect op de leeropbrengsten.'

Afstandsonderwijs

Kidsweek, de krant voor kinderen, richt zich met Kidsweek in de Klas alweer heel wat jaren op metho-

Meer samenhang tussen leergebieden geeft leren meer betekenis

deontwikkeling voor het onderwijs. Kidsweek wil kinderen aan de hand van de actualiteit uit de krant wereldwijs maken. 'Het oefenen van het lezen en begrijpen van teksten draagt hier natuurlijk aan bij', legt Femke, Hoofd Onderwijs bij Kidsweek in de Klas, uit. 'Wereld & Taal is een van onze digitale, kerndoel-dekkende methodes, waarbij leerlingen aan de hand van artikelen uit Kidsweek aan de slag gaan met geïntegreerde opdrachten voor wereldoriëntatie en taal.' Bij de eerste schoolsluiting tijdens de coronacrisis wilden Anne-Christien en Femke met hun project een positieve bijdrage leveren aan het afstandsonderwijs. 'Bij onderwijs op afstand is het immers een nog grotere uitdaging om leerlingen gemotiveerd te houden', stelt Anne-Christien. 'Een betekenisvolle, rijke context waarbinnen je aan verschillende leergebieden kunt werken is voor leerlingen vaak motiverender dan losse taal- en rekenlessen uit een methode.' Normaalgesproken ontwikkelt Kidsweek lesmateriaal voor de scholen die abonnementen afnemen. Meteen aan het begin van de lockdown besloten Kidsweek en SLO het project te intensiveren. 'Nu konden we iets betekenen voor veel meer scholen en leerlingen', licht Femke toe. 'Zo hebben we voor iedereen toegankelijk lesmateriaal ontwikkeld, waarin wereldoriëntatie en taal geïntegreerd aan bod komen.' Het lesmateriaal is geschikt voor groep 5 tot en met 8, verdeeld in

twee niveaus, voor groep 5/6 en voor groep 7/8. 'Het materiaal is interactief en heel afwisselend, zodat kinderen uitgedaagd blijven', zegt Femke.

Profijt voor leerlingen

Beide projectleiders zien veel profijt voor leerlingen als vakken en leergebieden meer geïntegreerd aan bod komen. 'Een langere periode werken binnen een inhoudelijk kunst- of wereldoriëntatiethema verdiept het leren', vertelt Anne-Christien. Ze verwijst naar het boek 'Rijke Taal' van Erna van Koeven en Anneke Smits (2020). Ook zij stellen dat dit leidt tot kennisopbouw. 'Wanneer leerlingen langere tijd rond thema's werken, hebben ze met een beperkte taalbasis meer gelegenheid om taal te ontwikkelen waarmee ze kunnen denken en redeneren. Hoe langer en intensiever er aan een thema wordt gewerkt, hoe meer effect dat zal hebben op taalontwikkeling en begrip.' Met andere woorden: je verdiept het leren ermee, de kennis en vaardigheden beklijven beter.

Stappenplan 'Kansen voor samenhang'

SLO ontwikkelde voor leraren en onderwijsontwikkelaars een stappenplan 'Kansen voor samenhang', dat ook gebruikt is voor dit project. Anne-Christien: 'Het onderwijsveld is in beweging om leergebieden meer

in samenhang aan te bieden en op zoek naar hoe je dat goed kunt doen. Veel leraren zijn nog afhankelijk van hun methodes waarin de lesdoelen staan. Die volgen ze, maar een duidelijk zicht op de leerlijnen van de verschillende leergebieden ontbreekt vaak. Om samenhang aan te kunnen brengen, zul je juist zicht moeten hebben op de leerlijnen van de verschillende leergebieden en dus los moeten kunnen komen van de methodes. Als je weet wat in een leerjaar per leergebied aan bod komt, kun je kansen voor samenhang zien en benutten. In het stappenplan dat we ontwikkeld hebben, is werken vanuit doelen het uitgangspunt. Aan de hand van vijf stappen met gerichte vragen bieden we leraren een hulpmiddel om doelen vanuit verschillende leergebieden met elkaar te combineren. Op basis daarvan kun je vervolgens je lessen ontwikkelen.'

Beide projectleiders hopen dat leraren enthousiast raken om (nog meer) in samenhang te gaan werken. Ook uitgeverijen houden zich bezig met de vraag hoe het geïntegreerd aanbieden van zaakvakken met taal- en rekenonderwijs het beste vorm kan krijgen in methodes. 'SLO gaat graag het gesprek aan over hoe je samenhang goed kunt laten landen in het onderwijs', zegt Anne-Christien uitnodigend.

Meer informatie:

SLO: www.slo.nl/thema/meer/samenhang-primair-onderwijs/

Kidsweek: www.kidsweekindeklas.nl

De voor iedereen toegankelijke voorbeeldlessen zijn gratis beschikbaar en desgewenst gemakkelijk door leraren zelf te bewerken: www.kidsweekindeklas.nl/proefles